

H E T D E R D E T E S T A M E N T

KOSMOS

TIJDSCHRIFT OVER DE GEESTESWETENSCHAP VAN MARTINUS

Jaargang 35 september 2008

DE HEILIGE GEEST

Martinus

N. RYE JACOBSEN

uit: *Martinus*, zoals wij hem
ons herinneren

JALOEZIE OF AFGUNST?

vraagt André Stroobant zich af

INFORMATIE OVER HET WERK VAN MARTINUS

Het tijdschrift *Kosmos* wordt uitgegeven om de lezer inzicht te geven in het wereldbeeld van Martinus, dat met zijn kosmische analyses de lezer tot humaniteit en naastenliefde wil inspireren. Dit wereldbeeld, dat de geestelijke wetten en principes van het leven helder uiteenzet, heeft Martinus beschreven in zijn levenswerk: het *Derde Testament*. Het werd geschreven voor mensen die een verklaring van het leven zoeken die zowel hun gevoel als hun intelligentie tevreden kan stellen, op verstand berust en logisch is. Martinus wilde zelf niet dat zijn werk tot de vorming van een sekte of vereniging zou leiden. Het is toegankelijk voor iedereen die de verklaring van de eeuwige levenswaarheden in de vorm van logische gedachtenreeksen wil leren begrijpen.

.....

COLOFON

© 2008 Martinus Instituut, Kopenhagen, Denemarken

Redactie: André Stroobant (m.m.v. Gerard Oude Groen)

Lay-out: Jan de With

Prijs voor 4 nummers per jaar € 17,50

Informatiemateriaal wordt gratis toegestuurd.

Een uitgave van:

Stichting Martinus Centrum

Cornelis Jolstraat 27

2584 EL Den Haag

tel. (070) 427 14 97 of (0570) 600 447

info@martinuscentrum.nl

www.hetderdetestament.nl

Weergave van tekst- en beeldmateriaal uitsluitend na schriftelijke toestemming van het Martinus Instituut.

DE HEILIGE GEEST

De zomer is de culminatie van Gods geest in fysieke materie

Martinus

De natuur viert het pinksterfeest. Het leven ontluikt overal. De lange dagen met licht en warmte, met kleuren en geuren, met de lofzangen van duizenden keeltjes omhoog naar de hemel, met vakantie, uitstapjes, boswandelingen, feest en vreugde zijn weer in onze noordelijke breedtegraden aangekomen. Ze hebben de kou en de duisternis die we winter noemen, uit onze zone verdreven en ons daarmee de zomer weer teruggegeven. Dit geschenk of dit terugkerende leven is de culminatie van Gods geest in materiële of fysieke vorm. Want waar Gods geest culmineert, daar ontstaat altijd leven of zomer, terwijl de winter daar verschijnt waar deze geest in zijn latente vorm voorkomt. Dit is geen symbolische vergelijking maar een regelrechte en absolute werkelijkheid. Gods geest is namelijk geen persoon, niet iets bovennatuurlijks, onbegrijpelijks of onwerkelijks, maar een

realistisch feit in de vorm van een wonderbaarlijke kracht, die als 'bewustzijn' alle levende wezens het bestaan laat voelen en hen daarmee identiek met het leven maakt.

Gods geest bestaat uit een duister en een licht deel, een onvolmaakt en een volmaakt deel, en het lichte en volmaakte deel is het primaire

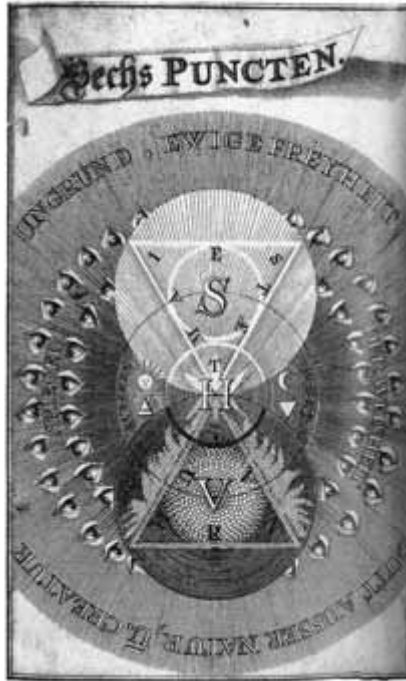
Gods geest is dus hetzelfde als het beleven of voelen van het leven. Deze beleving neemt in de levende wezens de vorm van 'gedachten' aan. Gedachten planten zich weer voort in het scheppingsvermogen van de wezens, waardoor nieuwe gedachten, nieuwe bewustzijnsgebieden voor hun zich verwonderende 'Zelf' of 'Ik' verschijnen, en hen daardoor het predikaat 'levend wezen' geven. Gods geest is dus identiek met beslist alles wat in de vorm van gedachte, bewustzijn of leven voorkomt. Omdat het leven echter in contrasten moet verschijnen, wil het beleefd kunnen worden, zijn bijvoorbeeld licht en duisternis, zomer en winter, koude en warmte, behagen en onbehagen, voorspoed en tegenspoed overal een feit waar Gods geest in de vorm van de beleving van het leven een 'Iets' tot 'een levend wezen' maakt. We moeten beseffen dat een ding onmogelijk waargenomen kan worden behalve op basis van zijn contrast. Wit kan dus alleen waargenomen worden, omdat er tegelijkertijd iets bestaat wat niet wit is, en zwart kan alleen waargenomen worden, als er gelijktijdig iets bestaat wat niet zwart is. En zo is het met ieder willekeurig ding. Het kan alleen waargenomen worden, omdat er te gelijktijd iets bestaat waar het niet identiek mee is. Van de goddelijke geest moet in haar kosmische analyse dan ook gezegd worden dat zij in talloze gradaties van verschillende sterkten van energie voorkomt. De verhouding van deze verschillende sterkten is de basis voor alle contrastverhoudingen in

het bestaan. Al deze gradaties van sterkten in de ontplooiing van de goddelijke geest vertegenwoordigen een stijgende scala van een geringere naar een sterkere ontplooiing. De minder sterke ontplooiing vormt de basis voor wat we ‘onvolmaaktheid’ noemen, terwijl de sterkere ontplooiing de basis vormt voor wat we ‘volmaaktheid’ noemen. De beide vormen van ontplooiing worden respectievelijk ‘duisternis’ en ‘licht’ genoemd. De goddelijke geest kan in haar kosmische analyse dus ingedeeld worden in een ‘duister’ en een ‘licht’ deel.

In absolute zin is er niets dat kan doden en niemand die gedood kan worden

Volgens *Livets Bog (Het Levensboek)* zijn alle levende wezens eeuwige realiteiten, die het leven beleven in de vorm van reusachtige ontwikkelingstijdperken of gedeelten. Deze worden in *Livets Bog* ‘ontwikkelingsspiralen’ of ‘spiraaltreden’ genoemd. Elke trede vormt een gedeelte waar de levende wezens de goddelijke geest eerst in haar latente vorm of minder sterke ontplooiing beleven en vervolgens in haar volledige ontplooiing of culminatie. Zoals de lezers van *Livets Bog* ook weten, bestaat zo’n spiraaltrede uit zes kleinere treden of gedeelten. Hiervan zijn de eerste twee algemeen bekend. Ze vertegenwoordigen namelijk wat wij het ‘plantenrijk’ en het ‘dierenrijk’ noemen. Vervolgens komt het ‘mensenrijk’, waartoe de aardse mens nog maar gedeeltelijk behoort, omdat hij nog in hoge mate aan de levensvoorwaarden van het dierenrijk onderworpen is en tot op zekere hoogte nog moet doden om te leven. Met doden moet hier net zoals in al mijn artikelen alleen verminking of vernietiging van het lichaam van een levend wezen verstaan worden, want in absolute zin is er niets dat kan doden en niemand die gedood kan worden. Het Zelf of Ik van de

Jacob Böhme,
*Theosophische
Wercke,*
Amsterdam,
1682

levende wezens is niet het ‘geschapene’ maar de ‘schepper’ en kan als zodanig niet ophouden te bestaan, want alleen wat ‘geschapen’ is kan ontbonden worden of vergaan.

De aardse mens vormt dus een overgangswezen tussen de tweede en de derde trede oftewel het dierenrijk en het mensenrijk van een ontwikkelingsspiraal. De volgende drie treden van de spiraal zijn volledig bovennatuurlijk oftewel niet fysiek van aard en zijn daarom alleen toegankelijk voor occulte of bovennatuurlijke zintuigen.

Op de tweede van de zes treden van de spiraal, dat wil zeggen in het dierenrijk, is de goddelijke geest latent, terwijl deze op de vijfde trede culmineert. Deze trede wordt in *Livets Bog* de goddelijke wereld genoemd. Als ik hier zeg dat de goddelijke geest latent is, betekent dat natuurlijk niet dat deze geest niet werkzaam is, want zoiets kan nooit plaatsvinden. Het betekent echter dat deze geest – hoe vreemd dit de

beginnende geestesonderzoeker ook zal voorkomen – culmineert in: fouten. Fouten moeten namelijk even noodzakelijk gemaakt worden als het tegenovergestelde. Fouten zijn immers hetzelfde als ‘onvolmaaktheid’ en zonder onvolmaaktheid geen ‘volmaaktheid’. In het dierenrijk culmineert de goddelijke geest dus in onvolmaaktheid.

De mensen hebben zich niet God maar de duivel als oorsprong van het kwaad voorgesteld, maar de duisternis is net zo onontbeerlijk en goddelijk als het licht

Onvolmaaktheid zal uiteindelijk altijd resulteren in ‘onbehagen’, terwijl volmaaktheid uiteindelijk beslist ‘behagen’ zal voortbrengen. Hierdoor hebben de mensen op aarde al lang een onderscheid tussen deze twee vormen van ontplooiing van de goddelijke geest gemaakt, maar natuurlijk in hoge mate zonder te vermoeden dat het ontplooiingen van dezelfde bron waren. Ja, ze hebben zich zelfs voorgesteld dat de onbehaaglijke ontplooiing van een aparte bron afkomstig was, en ze konden zich niet voorstellen dat God daar de echte oorsprong van was. Ze hebben daarom de onbehaaglijke ontplooiing het kwaad genoemd en dachten dat de duivel daar de oorsprong van was. Deze voorstelling is echter te wijten aan een te weinig ontwikkeld overzicht over de absolute feiten, die, zoals vermeld, aantonen dat zowel de duisternis als het licht even belangrijke, onontbeerlijke voorwaarden zijn voor elke schepping en voor elke beleving van het leven en dat ze daarom precies dezelfde absolute zegen voor de levende wezens vormen. De absolute feiten tonen bovendien aan dat het bestaan in zijn kosmische analyse op de hoogste graad van liefde berust.

Als gevolg van de bovengenoemde omstandigheden is het voor veel mensen een oude traditie geworden alleen de

behaaglijke ontplooiing van de goddelijke geest als ‘Gods geest’ te beschouwen. Alle andere verschijnselen zijn door de mensen ‘de duistere machten’ of het werk van de ‘duivel’ genoemd.

Ook al hebben de mensen een onderscheid tussen een lichte en een duistere geest gemaakt, toch hebben ze de goddelijke geest in haar dagelijkse fysieke verschijningsvorm niet begrepen, maar hebben deze alleen begrepen in die gradaties van ontplooiing waar zij als de hoogste psychische inspiratie of kracht verschijnt voor de manifestatie van de edelste psychische bewustzijnstoestanden. En als zodanig is deze geest ‘de heilige geest’ genoemd.

De heilige geest is hetzelfde als de zuivere of volmaakte beleving van het leven

‘Heilig’ is de tegenstelling van alles wat onzuiver is, wat in dit geval wil zeggen alles wat onvolmaaktheden bevat, en ‘geest’ is hetzelfde als ‘bewustzijn’ of ‘het voelen of beleven van het leven’. Hierdoor zal de heilige geest dus hetzelfde zijn als ‘het zuivere of volmaakte beleven van het leven’. Dat betekent weer het tegenovergestelde van de vorm van levensbeleving die vol fouten of onvolmaaktheden is, wat trouwens algemeen geldt in de aardse zones.

Omdat de heilige geest dus hetzelfde is als het hoogste en absoluut ware voelen oftewel de hoogste en absoluut ware beleving van het leven, verrijkt deze het individu met een overeenkomstige allerhoogste en absoluut ware kennis over het leven of bestaan. Deze kennis, die geleidelijk aan de kennis van alle leidende of dragende wetten van het leven betekent, geeft het betreffende individu in overeenkomstige mate de gelegenheid om de bewuste schepper van zijn eigen lot te worden. Als beheersers van alle basisenergieën, dat wil zeggen instinct, zwaarte, gevoel, intelligentie, intuïtie en

herinnering, is het dan uitgerust met een bewustzijn dat in harmonie met Gods eigen gezichtspunt ‘alles is zeer goed’ (Gen. 1:31) niets anders dan een allesomvattende liefde naar alles en iedereen kan uitstralen. Dit bewustzijn of de heilige geest wordt in *Livets Bog* ook kosmisch bewustzijn genoemd.

Het binnendringen van de heilige geest in het bewustzijn van een wezen gaat altijd gepaard met lichtverschijnselen

De bovengenoemde bewustzijnstoestand heeft de aardse mens in zijn ontwikkeling nog niet bereikt. Hij heeft nog veel onvolmaaktheden en gebreken in zijn bewustzijn om mee te strijden. Zijn bewustzijn vertegenwoordigt dus nog niet de heilige geest, maar Gods geest in een primitief of latent stadium. Door middel van de godsdiensten, met behulp van wezens die qua ontwikkeling verder waren dan de grote massa, zijn de mensen toch wel ingelicht over de beginnende heilige geest of ermee in aanraking gekomen. Als er in de bijbel bijvoorbeeld verteld wordt over Mozes die ‘een braambos in brand zag staan’ (zie Exod. 3:2-3), over de hemelvaart van de profeet Elias ‘in een vurige wagen met vurige paarden’ (2 Kon. 2:11), over ‘de verheerlijking van Jezus op de berg’ (Marc. 9:2-8) of over Paulus die door ‘een wit licht’ omstraald werd (Hand. 9:3-5), dan zijn dat allemaal verschijnselen die verbonden zijn met het binnendringen van kosmisch bewustzijn of de heilige geest in de betrokken wezens. Dit binnendringen gaat namelijk altijd gepaard met deze bijzondere en in verschillende sterkten voorkomende lichtverschijnselen. Deze verschijnselen zijn het meest volmaakt van aard, als ze zich voor het wezen voordoen als een fundamentele ‘vuurdoop’, dat wil zeggen dat het individu in een wolk van schitterend psychisch licht gehuld

wordt. Het individu wordt als het ware verheerlijkt en voor occulte zintuigen zichtbaar alsof het van verblindend vuur was. Dit 'vuur' is een teken van de hoogste geestelijke energie of materie en kan een individu alleen doorstromen als het op de een of andere manier door morele zuivering van te voren ontvankelijk gemaakt is voor deze energie. Afhankelijk van deze zuivering en de ontwikkelingstrede waarop het individu staat, wordt het dus doorstroomd door de heilige geest of deze hoogste bewustzijnsenergie van het leven.

Omdat deze energie het wezen niet kan doorstromen zonder dat de voor deze energie in hem aanwezige latente zintuigen geopend worden of gaan werken, zal het individu na zo'n ervaring altijd helemaal veranderd zijn. Naarmate de morele zuivering omvattender geweest is en de ontwikkelingstrede waarop het individu zich bevindt, hoger, zal deze verandering des te groter zijn.

Nadat de heilige geest in de vorm van 'tongen als van vuur' (zie Hand. 2:1-4) over de hoofden van de apostelen gekomen was, waren zij veranderd en spraken met 'andere tongen'. Evenzo spreken ook alle andere wezens min of meer met andere tongen, wanneer ze door de heilige geest doorstroomd worden.

Met andere tongen spreken betekent natuurlijk niet zozeer dat ze in vreemde talen spreken, maar het betekent dat ze vanuit een andere laag van hun bewustzijn spreken. Dat is weer hetzelfde als spreken over en kennis bezitten van dingen en verschijnselen, die de betreffende wezens daarvoor beslist niet konden zien, denken of beleven. De wezens zijn dus volkomen veranderd, ja, soms in zo'n mate dat aangenomen werd dat een geheel nieuwe of andere individualiteit zich door de lichamen van de betrokken wezens manifesteerde. Maar dat is beslist niet het geval. Het eigen Zelf van het individu manifesteert zich nog steeds, maar de zintuiglijke vermogens van het individu zijn ver-

ruimd naar gebieden waarover het vroeger geen kennis bezat, en het betreft vermogens waarmee het zich vroeger niet kon manifesteren.

De verheerlijking van Jezus op de berg was een fundamentele ervaring van de heilige geest of van de grote geboorte

Zoals eerder vermeld, treedt de ervaring van de heilige geest niet in even sterke mate bij alle wezens op, maar wordt deze tot ontplooiing gebracht in verhouding tot de ontwikkelingstrede van het wezen. In *Livets Bog* maak ik onderscheid tussen de algehele ervaring, die ik in dit boek 'de grote geboorte' noem, en de gedeeltelijke of onvolledige vormen van de ervaring van deze geest, die als embryonale stadia van deze grote geboorte beschouwd moeten worden.

Terwijl de verheerlijking van Jezus op de berg de fundamentele ervaring van de heilige geest oftewel de grote geboorte was, waren de andere eerdergenoemde gevallen uit de bijbel slechts beschrijvingen van de ervaring van de meer of minder ver gevorderde embryonale stadia van deze geboorte.

Tot de meest elementaire of primitieve vormen van ervaring van de heilige geest behoren onder andere de ervaringen van een gewone religieus-sektarische 'bekering'. Bijvoorbeeld, iemand woont een religieuze bijeenkomst bij, wordt gegrepen door wat hij hoort en in een extase-achtig enthousiasme wordt hij vervuld van een onweerstaanbare drang om zijn leefwijze te veranderen om in harmonie te zijn met de nieuwe bewustzijnslagen of levensvormen waarmee hij door deze bijeenkomst in aanraking gekomen is. Het individu bezit echter op de trede waarop zo'n vorm van bekering kan voorkomen, nog niet het juiste begrip en de volmaakte liefde voor alle levende wezens, maar is nog

De afbeelding (Symbool nr. 44) toont de dageraad van het Christus-bewustzijn over de wereld. De Deense woorden 'Elsker hverandre!' betekenen: 'Hebt elkaar lief!', een staat van bewustzijn waarin mensen elkaar liefhebben, onafhankelijk van het geslacht – verbeeld door de drie verschillende paren. De rode draad door het Derde Testament is de liefde voor God en alle levende wezens, in micro-, tussen- of makrokosmos.

steeds een werktuig voor 'het principe van het doden', door nog te slachten, vlees te eten, 'heilige woede' en 'rechtvaardige toorn' te kunnen voelen. Het kan ook niet begrijpen dat alle wegen en alle ervaringen naar God leiden. Daarom blijft het in overeenkomstige mate een overtreder van de goddelijke geboden. Daarmee veroorzaakt het echter voor zichzelf lijden of een overeenkomstig onbehaaglijk lot. Maar door dit onbehaaglijke lot ontwikkelt het zich juist verder tot het ontvankelijk is voor een nog hogere vorm van bekering. Dat gaat zo door tot het niet meer kan doden, pijn doen of verminken, maar alleen maar liefde kan vertegenwoordigen. Dan zal het overschaduwd worden door de heilige geest of de grote geboorte in fundamentele vorm. Dan ziet het door persoonlijke ervaring de grote analyses van het leven of de eigenlijke waarheid van het bestaan: 'alles is zeer goed', en ziet zijn eigen ware identiteit als onsterfelijke godenzoon.

Pas na deze fundamentele ervaring van de heilige geest of Gods eigen bewustzijn kan van het individu gezegd worden dat het 'de ware of volmaakte mens' is. Dat wil weer zeggen dat het na eerst een embryo geweest te zijn nu 'een pasgeboren kindje' geworden is in het werkelijke bestaan oftewel absoluut bewust is in de goddelijke beleving van het leven.

© MARTINUS IDEALFOND, 1934. REG. 44

Gods geest heeft altijd over de wateren gezweefd en zal dat voor eeuwig en altijd doen

Dit verheven onderwerp zal diepgaander in de komende delen van *Livets Bog* bestudeerd kunnen worden. Daarom kan ik in dit artikel geen nadere details geven. Ik heb evenwel de drang gevoeld om mijn lezers als een kleine pinkstergroet deze schets van het genoemde belangrijke onderwerp te sturen, omdat dit onderwerp vooral met pinksteren verbonden is. In het christendom wordt het pinksterfeest immers gevierd ter nagedachtenis van het uitstorten van de heilige geest over de apostelen. Pinksteren is dus het feest van de heilige geest.

In de nu beginnende nieuwe wereldbeschaving zal het pinksterfeest een nog groter feest worden ter ere van de goddelijke geest, omdat de mensen in toenemende mate de ogen zullen openen voor het feit dat al het leven, alle bewustzijn en daarmee alle wijsheid en liefde een uitstraling zijn van de bovennatuurlijke elektrische scheppende kracht, die in de vorm van Gods geest net zo goed in onze tijd als vroeger en voor eeuwig en altijd ‘over de wateren zal zweven’ (zie Gen. 1:2). En als we in het bos, dat op dit moment fris en groen is, en in tuinen, weiden en velden, die al het levende – en niet in het minst de blijde, de vrije natuur in trekkende jonge mensen – met stralende zonneschijn en bloemenpracht omkransen, de lichtende geest van God voelen, dan beleven we pinksteren in harmonie met de eeuwige voorzienigheid, en dan voelen we de nabijheid van de heilige geest in ons eigen innerlijk als een vonk van zaligheid.

Geschreven als artikel voor *Kosmos* 1933, nr. 3 met als titel: “Den hellige ånd”. In 2002 verschenen in *Artikelsamling I* (Verzamelde artikelen I), nr. 5.

Uit het boek: *Martinus, zoals wij hem ons herinneren*

N. RYE JACOBSEN

Hoofdonderwijzer

De eerste keer dat ik ontdekte dat er in ons land een bijzondere man leefde met de naam Martinus, was in 1933; ik was toen dertig jaar. Ik kocht op een dag in de kiosk een tijdschrift dat O.M. heette. Deze twee letters staan, dacht ik, voor 'Okkult Magasin'. Het tijdschrift bracht in elk nummer een aantal artikelen over spiritisme, telepatie, helderziendheid, astrologie, handlijnkunde en soortgelijke onderwerpen. Gedurende een periode bracht het ook enkele artikelen over 'kosmologie' of 'geesteswetenschap'. Deze artikelen waren geschreven door een man die Martinus heette, en dat was altijd het eerste wat ik in het tijdschrift las. Het werd me al snel duidelijk, dat de schrijver van deze artikelen in het bezit moest zijn van een heel bijzonder stel hersenen. Hij moest zonder enige twijfel 'kosmisch bewustzijn' bezitten.

Ik kwam erachter dat deze man net als ik in Frederiksberg (villawijk in Kopenhagen; vert.) woonde. Hij woonde op Joakim Larsens Vej, en ik woonde er maar enkele minuten vandaan samen met mijn vrouw en ons dochttertje. Ik was onderwijzer op een school in deze wijk.

Martinus had in zijn woning, samen met zijn secretaris, een kantoortje ingericht, dat 'Livets Bogs Bureau' heette. Hier ging ik op een dag naartoe om Livets Bog te kopen, waarvan op dat moment alleen deel 1 verschenen was. Ik had eerst geprobeerd het boek bij mijn boekhandelaar te kopen, maar die kende het helemaal niet.

Nu werd het dus de secretaris van Martinus, die mij het boek verkocht. Hij heette Gerner Larsson, en hij deelde mij mee dat hij een paar studiegroepen over Livets Bog leidde, en dat Martinus zelf enkele openbare lezingen zou geven.

Ik las het boek met grote belangstelling. Samen met mijn vrouw nam ik deel aan de studiegroepen en bezocht lezingen van Martinus, die gegeven werden in een zaal in het centrum van Kopenhagen. Omdat ik een auto had, reed Martinus vaak mee als hij naar het centrum moest om zijn lezingen te geven.

Mijn vrouw en ik mochten Martinus al vlug tutoyeren en hij werd een regelmatige gast in ons huis.

We vroegen hem ook vaak mee uit op onze zondagse uitstapjes, bijvoorbeeld naar Dyrehave, Møns Klint en Tisvilde.

Martinus begon met het uitgeven van het maandblad *Kosmos*, en hij vroeg mij om alle artikelen die hij geschreven had, te corrigeren. Deze artikelen zijn later als losse boekjes uitgegeven. Het betrof onder andere *Het ideale voedsel*, *Logica*, *Bijzetting*, *Pasen*, *De kunst van het geven* en *De langst levende afgod*.

Nadat Martinus en Gerner Larsson samen met een paar vrienden in de zomer van 1933 een paar weken bij Veddinge Strand in de Sejerø Bugt (in de buurt van Klint gelegen) doorgebracht hadden, ontstond het idee om naar een plek te zoeken waar een vakantiekolonie gevestigd kon worden, zodat we daar op een gezellige manier de lezingen en studiegroepen van de winter konden voortzetten.

In het midden van 1930-1940 vroegen we Martinus vaak mee uit op onze zondagse uitstapjes, naar het bos of naar het strand.

Op een dag in mei 1934 liet mijn vrouw mij een advertentie zien die zij in de krant gezien had. Het ging over een groot stuk grond aan het strand in Odsherred (Noord Sjælland), dat te koop was voor maar 5 øre per vierkante el. Zij dacht dat Martinus wel interesse voor deze advertentie zou hebben. Ik knipte de advertentie meteen uit, en toen ik Martinus enkele dagen later trof, gaf ik die aan hem.

Hij was zeer geïnteresseerd en wilde het perceel aan het strand meteen zien. Omdat ik Martinus niet kon aanbieden hem erheen te rijden, omdat ik les moest geven, liet hij er zich door een van zijn andere vrienden, die een auto had, naartoe rijden. Gerner Larsson reed ook mee. Ze kwamen in het gebied aan en stelden vast dat het een prachtig stuk grond was, dat direct aan het Kattegat lag. Er was plaats genoeg voor minstens twintig zomerhuizen.

Het besluit om dit stuk grond te kopen werd snel genomen.

Martinus nam de volgende dag contact op met de eigenaar, en er werd afgesproken dat ze elkaar enkele dagen later ter plekke zouden ontmoeten. Omdat het de Dag van de Grondwet, vijf juni – een feestdag – was, waarop de school gesloten was, kon ik Martinus aanbieden hem erheen te rijden. We vertrokken 's ochtends. Gerner Larsson en Alf

Lundbeck gingen mee. Rond het middaguur kwamen we aan en even later kwam de eigenaar met een makelaar.

Na kort te hebben onderhandeld werden ze het eens over de verkoopvoorwaarden en werd het koopcontract ondertekend.

Er werd overeengekomen dat er als een beginnetje zeven zomerhuizen op de grond gebouwd zouden worden. Martinus had een kennis die timmerman was, en die wilde graag de benodigde arbeidskracht leveren. Hij woonde op het eiland Funen. Al in juli kwamen een paar van zijn knechten en zij begonnen met de bouw van de huizen.

De zeven huizen zouden van hout worden en elk huis zou op acht cementpalen staan. Ik hielp bij het gieten van de vele cementpalen, en later hielp ik met het maken van een badbrug.

De lente daarop waren de zeven huizen klaar, en de inwijding vond in mei 1935 plaats.

Samen met mijn vrouw en ons dochtertje waren we in juli op vakantie in een van de huizen.

Gerner Larsson en zijn vrouw woonden in het huis ernaast, en als Martinus op bezoek kwam, woonde hij daar ook.

Alle huizen waren de gehele zomer bewoond met tevreden vakantiegasten, die blij waren met die mooie plek.

In het voorjaar van 1937 zei Martinus tegen mij dat het nu hoog tijd was dat de vakantiekolonie een voordrachtszaal zou krijgen. Omdat hij wist dat ik leraar handvaardigheid was, vond hij dat ik de juiste man was om de bouw van zo'n zaal te leiden. Ik had nogal mijn bedenkingen om aan zo'n groot project te beginnen, maar omdat sommige van mijn vrienden en kennissen beloofden te zullen helpen, zei ik ja. Martinus noemde het bedrag waarover we konden beschikken voor de bouw van de zaal, en dat was zeer bescheiden.

Ik hielp zelf bij het gieten van de vele cementpalen, waar de eerste zeven zomerhuizen op zouden rusten. Later hielp ik bij de bouw van de badbrug van de vakantiekolonie. Martinus kwam de inwijding van de badbrug fotograferen.

Ik moest hem erop wijzen dat voor dat geld geen grote en solide voordrachtszaal gebouwd kon worden. Hierop antwoordde hij dat die ook niet zo solide hoefde te zijn, want het zou maar voor een paar jaar zijn. Daarna zou er een veel grotere voordrachtszaal nodig zijn.

Samen met 4-5 vrienden van Martinus en mij, van wie er maar één vakman was, gingen we aan de slag. Het gebouw moest midden mei klaar zijn om ingewijd te worden, en er moest liefst plaats voor minimaal 140 personen.

In de loop van de vrije dagen verbonden met de Grote gebedsdag (de vrijdag in de vierde week na Pasen) en met Hemelvaartsdag, plus een paar weekenden, lukte het door een zeer energieke inzet de voordrachtszaal klaar te krijgen, zodat Martinus deze met Pinksteren kon inwijden.

Een enkele keer vertelde Martinus iets over wat de toekomst brengen zou. Ik herinner me een zomerdag in de vakantiekolonie, toen ik een wandeling met hem maakte. Toen we langs een villa liepen, die van de schrijver Holger Rosenberg was, zei hij:

‘Eens zal ik daarbinnen zitten schrijven!’

Vervolgens voegde hij eraan toe, terwijl hij naar een stuk grond wees dat aan de andere kant van de weg lag en van een dominee was: ‘En daar zal ik eens komen te rusten!’

De eerste voorspelling ging snel in vervulling. Martinus kocht villa Rosenberg in het voorjaar van 1938, en hij zat daar dus iedere zomer te schrijven.

Hoe het met de andere voorspelling zal gaan, kan ‘niemand’ op dit moment weten. Maar het is bekend dat het de wens van Martinus was dat zijn laatste rustplaats een mausoleum in Klint zou zijn. En een idealere plek dan die welke hij aanwees, kun je je niet voorstellen.

In de zomer van 1938 voelden mijn vrouw en ik de behoefte om een zomerhuis in de buurt van Klint te hebben. We vonden een perceel dat ons wel geschikt leek. Het lag op een heuveltje in het heuvelachtige terrein achter Klintebjerg. We bouwden een zomerhuisje op die plek, en brachten daar sindsdien al onze vakanties door. Als Martinus een wandeling maakte, belandde hij vaak bij ons, en wij waren natuurlijk altijd reusachtig blij met zijn bezoek.

Een van onze naaste burens was de beroemde natuurkundige Niels Bohr. Hij had een paar jaar een huis met een heel groot stuk grond en met uitzicht op zee. Soms kwam een andere bekende Deen bij hem op bezoek. Dat was Poul Reumert, onze grote toneelspeler aan de Koninklijke Schouwburg.

In de winter van 1951-1952 gaf Martinus een serie lezingen in de grote feestzaal van de Studenterforening in Kopenhagen, waar plaats was voor 550 toehoorders.

Zowel Niels Bohr als Poul Reumert waren geïnteresseerd in het werk van Martinus. Toen Martinus een keer in de Studenterforening een lezing over de microwereld van de atomen hield, zat Niels Bohr op de eerste rij.

Ik heb hiermee een paar van mijn herinneringen die met Martinus te maken hebben verteld. Er is misschien nog veel meer te vertellen, maar omdat ik nu 82 word, kan je geheugen je gemakkelijk wat in de steek laten.

Ik hoop dat deze herinneringen voor de huidige en toekomstige vrienden van het werk van Martinus interessant zullen zijn.

JALOEZIE OF AFGUNST?

De abonnees van ons tijdschrift zijn waarschijnlijk zo langzamerhand aan de stijl van Martinus gewend. In zijn ijver en plichtsgevoel om zijn boodschap zo duidelijk mogelijk over te brengen maakt hij veelvuldig gebruik van stijlmiddelen zoals synoniemen en bijvoeglijke bepalingen die in onze ogen bijna pleonasmen zijn. Want in een beschrijving als ‘alle bestaande levende wezens’ zou je toch denken dat als wezens leven, dan bestaan ze ook en omgekeerd. Een andere die ons hoofdbreken geeft is: ‘ufødt foster’, letterlijk ongeboren foetus. Verder gebruikt Martinus veel synoniemen. In onze correctiegroep (waarin we met een groepje enthousiastelingen de vertalingen doorlezen) hebben we wel eens verzucht waarom Martinus woorden als jaloezie, afgunst en broodnijd achter elkaar zet.

Nu las ik onlangs in het blad ‘Psychologie’ een leuke opmerking. Bij jaloezie draait het om iets te willen houden, bij afgunst om iets te willen hebben. Je bent dus jaloers als iemand met je vriend(in) zit te flirten, want je wilt je geliefde niet kwijt. En je bent afgunstig als je buurman een mooiere auto heeft dan jij. Of bijvoorbeeld mooier kan pianospelen, zingen of schilderen dan jij. Deze neigingen worden al in de tien geboden genoemd: gij zult niet begeren uws naasten huis, gij zult niet begeren uws naasten vrouw,

*André
Stroobant*

noch zijn dienstknecht, noch zijn dienstmaagd, noch zijn rund, noch zijn ezel, noch iets dat van uw naaste is (Exod. 20:17). Voor de katholieke kerk was afgunst een van de zeven hoofdzonden (trots, hebzucht, lust, afgunst, gulzigheid, boosheid, luiheid). Voor Martinus zijn het allemaal overgeërfde trekjes uit het dierenrijk. Misschien is dat even schrikken. Het is tenslotte voor ons mensen niet abnormaal om ‘menselijk’ te willen zijn en ‘dierlijke’ eigenschappen als het ‘kwaad’ te beschouwen. Aan de andere kant kunnen we rustig achterover leunen en ontspannen, want alle mensen op aarde hebben wel een of ander restantje van het dierenrijk in zich. We zitten dus in hetzelfde schuitje – grappig in dit verband is te vermelden dat Martinus de aarde ook wel eens een ruimteschip noemt. In een nieuw en nog niet in Nederland gepubliceerd artikel: ‘Guds øjne eller det gode syn’ (Gods ogen of de juiste visie?) schrijft Martinus: “Alle rassen en volken op de gehele wereld zijn onvolmaakte wezens. Dat geldt niet alleen voor de zogenoemde ‘onderontwikkelde’ landen. Alle volken, rassen en landen zijn, kosmisch gezien, onvolmaakt”.

Dat Martinus aan de hand van het contrastprincipe aanneemelijk heeft gemaakt dat de duisternis nodig is om het licht te kunnen waarnemen, kan in filosofisch opzicht aantrekkelijk zijn. In ons leven vertegenwoordigt het dierlijke restant de duisternis, het kwaad of de zonde. Dat zegt Martinus omdat het verhelderend werkt, en ook om het te verdedigen als iets wat nu eenmaal niet anders kan, gezien onze plaats in de ontwikkeling. Het is beslist niet gezegd om de mensen een zondebesef aan te praten en hen daarmee een schuldgevoel te bezorgen. Het is eerder een hulp om bij jezelf te onderscheiden wat wat is. En om het te accepteren, en er vervolgens iets mee te doen.

Dat geldt dus ook voor afgunst en jaloezie. In haar boek *Ik ook* schrijft Helmi Goudswaard dat haar boek bedoeld is om deze gevoelens te leren begrijpen, te leren herkennen en

accepteren en in goede banen te leiden. Interessant is te vermelden hoe de psychologie tegen gevoelens aankijkt. Gevoelens zijn de reactie op informatie uit de buitenwereld, het zijn signalen. Door onze gevoelens zijn we betrokken bij de omgeving. Ze zijn een deel van onze biologische uitrusting. Gevoelens laten zich niet wegedeneren. Er mee omgaan is beter dan ontkennen of vermijden.

Bij afgunst kun je dan zeggen dat de ander iets begerenswaardigs heeft dat je wilt hebben. Dat kun je als negatief beschouwen. En inderdaad er ligt een taboe op, bijvoorbeeld om zomaar het speelgoed van je broertje af te pikken. Je kunt het ook zo zien dat afgunst het signaal is dat er iets ontbreekt, een gevoel van tekortschieten. Deze vergelijking kan dan werken als een prikkel tot het ontwikkelen van je eigenheid. Gezonde rivaliteit hoeft niet kwalijk te zijn als het je aanzet tot verbetering van jezelf. Zowel gezien vanuit de psychologie waar afgunst een biologisch gegeven is, als vanuit de kwalificatie ervan door Martinus als dierlijk restant, mag je ervan uitgaan dat we het gevoel allemaal kennen, en daarmee bedoel ik, hebben. Zoniet dan komt het misschien voor in zijn vermommingen als naar beneden halen of kapotmaken waar een ander plezier aan beleeft, negeren, doodzwijgen of wraak nemen.

Jaloezie speelt eigenlijk het meest in de relationele sfeer. En zoals Helmi Goudswaard schrijft, werd dit gevoel ten tijde van de seksuele revolutie in de jaren zeventig beschouwd als een verwerpelijke uiting van bezitsdrang; het was onrijp en ziekelijk. Jaloezie wordt nu positiever gewaardeerd. Het ontstaat wanneer je iemand die emotioneel dicht bij je staat en aan wie je gehecht bent, dreigt te verliezen. Jaloezie als bewustwording van wat iemand of iets voor je betekent. Psychologen interpreteren het wel als verlatingsangst. Jaloezie werkt als een bescherming voor je relatie, je komt op voor jezelf en laat degene aan wie je gehecht bent niet van je afpakken.

Martinus schrijft ook over jaloezie die voorkomt in de aardemenselijke sfeer. Voor hem staat het in verband met de eenpoligheid, de scheiding in mannelijke en vrouwelijke wezens in het dierenrijk. Daar is de verbintenis tussen twee wezens van het tegenovergestelde geslacht de drijfkracht om de gevaren van dit rijk te trotseren. Het is dus niet zo gek dat het gevoel van jaloezie bij dieren en mensen voorkomt. Het (dreigen te) verliezen van de persoon met wie je de intiemst mogelijke relatie hebt, kan onbeschrijfelijke pijn doen. Dat is geen schande, dat is niet zondig. Alle dierlijke eigenschappen, die we nu hebben, zijn ontstaan omdat ze destijds positief waren voor ons voortbestaan. We moeten er dan ook voor waken de duisternis, of het kwaad, en daarmee de jaloezie, te ‘verketteren’ zoals mijn goede vriend Erik Grevelund zei. De aardemensen zullen nog tot ver in hun ontwikkeling naar volmaaktheid leven in relaties. Maar deze vriendschapshuwelijken, zoals Martinus ze noemde, zullen steeds meer, naarmate de humaniteit of naastenliefde groeit, het karakter dragen van wat je wilt dat jou niet geschiedt, doe dat ook een ander niet; en je leven geven voor de ander. Hierdoor zullen de verbintenissen in de toekomst veel harmonischer worden dan in onze tijd.

**Internationale weken in Martinus Centrum Klint 2009
van zaterdag 25 juli tot zaterdag 8 augustus.
Reserveren vanaf medio november 2008**

Reserveren via telefoon 00 45 3834 6280
ma t/m do 13.00-16.00 uur, vrij 9.00-12.00 uur,
of e-mail: info@martinus.dk

